

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 17 april 2008

Ons kenmerk 16/5.4/2008004659

Behandeld door de heer W. Huizing (0592) 36 58 07

Onderwerp: Besluit tot afwijking POP/voortgang afspraken transportcapaciteit hoogspanningsnet

Geachte voorzitter/leden,

Bij brief van 19 december jl. hebben wij u op de hoogte gesteld van een afspraak tussen de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel, de minister van economische zaken en TenneT, over een vergroting van de transportcapaciteit van het hoogspanningsnet in Noord-Nederland. Deze afspraak houdt in dat wij in principe willen meewerken aan het structureel in stand houden en opwaarderen van de hoogspanningslijn tussen Hogeveen en Zwolle, in het besef dat begin jaren negentig was afgesproken dat deze hoogspanningslijn uiterlijk in 2010 is verwijderd.

Aan de afspraak van eind vorig jaar is een aantal nader omschreven voorwaarden verbonden. Deze voorwaarden houden onder meer in dat wordt gewerkt aan een oplossing voor ondernemers met plannen voor kleinschalige (duurzame) elektriciteitsproductie, die hun elektriciteit nu niet op het net kunnen invoeren. Tevens stelt TenneT een bedrag van € 10.000.000,-- beschikbaar voor een viertal compensatieprojecten in Drenthe en Overijssel.

In deze brief informeren wij u over het besluit tot afwijking van het POP en de voortgang in de uitwerking van de afspraak met de minister en TenneT en de bijbehorende voorwaarden. Tevens gaan wij in op een toezegging van de portefeuillehouder om informatie te verschaffen over de wachttijden voor kleine producenten van elektriciteit voor aansluiting op het net en een bestuurlijk overleg over de mogelijkheden om de hoogspanningslijn in het Reestdal ondergronds te brengen.

Afwijken van het Provinciaal omgevingsplan (POP)

Om de hoogspanningslijn Hoogeveen-Zwolle in stand te kunnen houden moet een procedure tot afwijking van het POP worden doorlopen. Deze procedure bestaat uit het horen van uw staten en de Adviescommissie Fysieke Leefomgeving (AFLO) en het toezenden van ons besluit daarna.

Op 16 januari jl. is ons voornemen om van het POP af te wijken besproken in uw Statencommissie Omgevingsbeleid en op 22 februari in de AFLO.

Naar aanleiding van deze besprekingen hebben wij definitief besloten af te wijken van het POP, zodat de hoogspanningslijn Hoogeveen-Zwolle kan worden gehandhaafd en opgewaarderd. Van dit besluit hebben wij de provincies Flevoland, Groningen en Overijssel, de minister van economische zaken, Essent Netwerk en TenneT, alsmede de gemeenten Emmen, Hoogeveen en De Wolden, LTO en de Stichting "Het Drentse Landschap" in kennis gesteld.

Compenserende maatregelen

TenneT stelt een bedrag van € 10.000.000,-- beschikbaar voor compenserende maatregelen in een viertal projecten:

1. de realisatie van een Robuuste Verbinding Sallandse Heuvelrug-Drents Plateau
2. het beekdal van het Oude Diep
3. de inrichting van het Reestdal, waaronder een Uitvoeringsprogramma landschap in de gemeente De Wolden
4. het opknappen van agrarisch cultureel erfgoed

Voor de verdeling van het bedrag over de projecten hebben wij, tezamen met het college van GS van Overijssel, de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- De middelen dragen bij aan een kwaliteitsimpuls voor natuur en landschap in de omgeving van de te handhaven lijn.
- De middelen zijn in principe eind 2011 besteed.
- De middelen zijn een extra stimulans en niet ter vervanging van reguliere budgetten.
- Een tussentijdse uitwisseling van middelen tussen de projecten is mogelijk.

In overleg met Overijssel is de volgende verdeling van het geld over de projecten afgesproken, met tussen haakjes het Drentse deel.

- Project 1: € 1.200.000,-- (0,7)
  - Project 2: € 2.900.000,-- (2,9)
  - Project 3: € 3.000.000,-- (1,5)
  - Project 4: € 2.900.000,-- (0,9)
- Totaal: € 10.000.000,-- (€ 6.000.000,--)

Het aansluiten en invoeden van duurzame initiatieven op het elektriciteitsnet

Deze voorwaarde betrof het uiterlijk 1 februari 2008 daadwerkelijk aansluiten en invoeden van elektriciteit, op basis van een zogenaamd runback scenario, van alle eind december bij TenneT of Essent Netwerk aangemelde duurzame, kleinschalige energieproductie-initiatieven (van 50 MW en kleiner).

Eind januari bleek echter dat er in het regionale elektriciteitsnetwerk, dat wordt beheerd door Essent Netwerk, het zogenaamde middenspanningsnetwerk, voor het uitvoeren van deze afspraak op een aantal plaatsen onvoldoende capaciteit beschikbaar is. In de praktijk betekent dit dat een aantal producenten pas kan worden aangesloten en ingevoed nadat een aantal maatregelen aan het middenspanningsnetwerk is uitgevoerd. In een aantal gevallen zijn daarbij ook 110 kV-hoogspanningslijnen betrokken, waarvan sedert 1 januari 2008 het beheer is overgegaan van Essent Netwerk naar TenneT.

Over deze kwestie zijn vanuit uw staten vragen gesteld. De portefeuillehouder heeft op 6 februari jl. in haar antwoord aangegeven dat van de 35 bekende initiatieven in Drenthe, 11 direct konden worden aangesloten op het bestaande middenspanningsnetwerk. Voor de 24 resterende initiatieven werd op dat moment een wachttijd ingeschat die tot 'enkele jaren' kon beslaan. Deze cijfers betreffen een tussenstand van dat moment.

In nauw overleg met de netbeheerders en het Ministerie van Economische Zaken is, bestuurlijk en ambtelijk, gepoogd zoveel mogelijk initiatieven op een zo kort mogelijke termijn aan te sluiten en betrokkenen zo snel mogelijk te informeren over de individuele wachttijden.

Dit heeft ertoe geleid dat, in een goede samenwerking tussen TenneT en Essent Netwerk, voor de niet-direct aan te sluiten initiatieven in beeld is gebracht welke technische maatregelen vereist zijn en op welk moment die redelijkerwijs kunnen zijn gerealiseerd. De betrokken initiatiefnemers zijn inmiddels op de hoogte gesteld van hun individuele situatie. Een overzicht is hierna opgenomen.

Tabel: Overzicht uitkomst overleg provincies, TenneT en Essent Netwerk

Doorlooptijd	Groningen	Drenthe	Overijssel	Flevoland
2-3 jaar	2	0	3	6
1-2 jaar	0	5	0	1
Offerte gaat uit, realisatietermijn 1 jaar of minder	5	8	1	0
Offerte verzonden	30	19	5	10
Vervallen	1	3	0	0
Totaal	38	35	9	17

Hieruit blijkt dat in Drenthe van de 24 initiatiefnemers, die aanvankelijk bericht hebben ontvangen niet direct te kunnen worden aangesloten, na een uitgebreide analyse en het afspreken van creatieve maatregelen, nog 13 resteren. Voor 8 van deze 13 geldt dat de realisatietijd van een productie installatie grofweg overeenstemt met de wachttijd. Zij zullen daarom op korte termijn een offerte ontvangen van Essent Netwerk voor een aansluiting, met een realisatietermijn van 12 maanden of minder. Deze initiatiefnemers kunnen nu hun planning hierop afstemmen.

Al met al betekent dit dat van de 32 initiatiefnemers er 27 (85%) geen gevolgen zullen ondervinden van de capaciteitstekorten.

Voor de overige 5 initiatiefnemers geldt een wachttijd van 1 tot 2 jaar. Zij zullen een offerte voor een aansluiting ontvangen op het moment dat meer in detail bekend is wanneer de benodigde maatregelen aan het middenspanningsnetwerk gereed zijn. De te nemen maatregelen worden vanzelfsprekend zo gedimensioneerd dat na realisatie ook nieuwe aanvragen kunnen worden gehonoreerd. Daarom worden ook voor het Rundedal maatregelen uitgevoerd, ook al is daar nu geen sprake van een wachttijd.

Het ondergronds brengen van de hoogspanningslijn

Vanuit uw staten is gevraagd de mogelijkheden te verkennen om delen van de hoogspanningslijn Hoogeveen-Zwolle (met name het dal van de Reest) ondergronds te brengen, als onderdeel van de werkzaamheden om de totale hoogspanningslijn Hoogkerk-Zwolle op te waarderen. Hierbij speelt een rol dat de minister van economische zaken niet in staat is gebleken om de hiervoor genoemde afspraak over het aansluiten en invoeren van kleine producenten na te komen. Ongeveer tegelijkertijd kwam ook een voornemen van de ministerraad naar buiten om, in het kader van het op te stellen derde Structuurschema elektriciteitsvoorziening (SEV III), het aantal kilometers bovengrondse hoogspanningslijnen niet meer te laten toenemen.

In het bestuurlijk overleg op 17 maart jl. dat de portefeuillehouder heeft gevoerd met het Ministerie van Economische Zaken, TenneT en Essent Netwerk, waarbij ook de provincies Groningen en Overijssel waren vertegenwoordigd, is het volgende gebleken.

Het voornemen van de ministerraad om het aantal kilometers bovengronds niet meer te laten toenemen komt formeel pas tot uitvoering als de procedure voor het SEV III is afgerond. Op dat moment zijn ook criteria beschikbaar om te bepalen welke lijnen in aanmerking komen om ondergronds te gaan, als compensatie voor 'zware' lijnen die waarschijnlijk bovengronds blijven (salderingsregeling). Het voornemen van de ministerraad is formeel dus niet van toepassing op lopende projecten, waaronder het project Hoogeveen-Zwolle.

Van de zijde van het Ministerie van Economische Zaken en TenneT is toegezegd dat de investeringen die nu worden gedaan in het kader van het opwaarderen van de lijn, geen beletsel zijn om in de toekomst deze hoogspanningslijn mee te nemen in een salderingsregeling op grond van het SEV III.

Tevens hebben wij de toezegging gekregen dat een nieuwe 110 kV-lijn tussen Klazienaveen en Emmen ondergronds wordt aangelegd.

De hiervoor beschreven aanpak voor het aansluiten en invoeren van kleine producenten kan alleen worden gerealiseerd als er daadwerkelijk op korte termijn extra capaciteit aan het hoogspanningsnet wordt toegevoegd, in casu het handhaven en opwaarderen van de lijn Hoogeveen-Zwolle. Het ondergronds brengen van (delen van) deze lijn kost extra tijd, met name vanwege langere levertijden voor materialen (er is sprake van een 'overspannen' markt voor kabels) en extra procedures.

Voor ons is in dit geval doorslaggevend dat het de stellige overtuiging is van het Ministerie van Economische Zaken, TenneT en Essent Netwerk dat de extra benodigde tijd ten koste gaat van de aansluitmogelijkheden voor duurzame producenten (ook voor degenen die inmiddels al een offerte hebben ontvangen en nu geen wachttijd bestaat), met name tuinders nabij Erica en Klazienaveen. Daarom heeft het ondergronds brengen op dit moment niet onze voorkeur.

Daarnaast is sprake van een forse toename van de kosten. Drie kilometer ondergronds ter plekke van de Reest kost 20 tot 25 miljoen euro extra, op een totale investering van ca. 100 miljoen euro. Het compensatiebedrag van € 10.000.000,-- zal in een ondergronds scenario vervallen.

Aanleg nieuwe 380 kV-hoogspanningslijn

Wij hebben afspraken gemaakt dat wij de komende periode met de provincies Groningen en Overijssel, het Ministerie van Economische Zaken, Essent Netwerk en TenneT, gezamenlijk het besluitvormingstraject voor de langetermijnoplossing in het kader van het SEV III zullen doorlopen. Concreet betekent dit dat er een nieuwe verbinding vanaf de Eemshaven moet worden gerealiseerd. De eerste overleggen daarover zijn reeds opgestart.

Wij blijven overigens van mening dat, na de aanleg van een nieuwe 380 kV-lijn door Zuidoost-Drenthe, begin jaren negentig, het alsnog in stand houden van de lijn Hoogeveen-Zwolle en het opwaarderen van de lijn Hoogkerk-Zwolle, er geen ruimte meer is in Drenthe voor nieuwe bovengrondse lijnen. Dit overeenkomstig onze brief van 27 november 2007 aan de minister van economische zaken.

Totdat de langetermijnoplossing is gerealiseerd, zullen initiatiefnemers van energieprojecten door middel van het nog door het kabinet in te voeren congestiemanagement moeten worden aangesloten. De minister zal hierover voor de zomer een brief schrijven aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat eind dit jaar ook de wettelijke randvoorwaarden zijn gerealiseerd om congestiemanagement in te voeren.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

jk/coll.